

Є. Петров,
ад'юнкт Донецького інституту внутрішніх справ
МВС України

ЩОДО ПОНЯТТЯ МІЛІЦІЇ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Поліція – “силовий” компонент виконавчої влади, призначений для виконання правоохоронних функцій. Вона є самостійним державним інститутом, оскільки має особливу компетенцію, владні повноваження, що поширюються на організаційно не підлеглих їй суб'єктів, має характерну структуру і систему управління, використовує специфічні методи роботи [1., с.63].

Міліція в Україні – державний озброєний орган виконавчої влади, який захищає життя, здоров'я, права і свободи громадян, власність, природне середовище, інтереси суспільства і держави від протиправних посягань (ст.1 Закону України “Про міліцію”).

Основними завданнями міліції є: забезпечення особистої безпеки громадян, захист їх прав і свобод, законних інтересів; запобігання правопорушенням та їх припинення; охорона і забезпечення громадського порядку; виявлення і розкриття злочинів, розшук осіб, які їх вчинили; забезпечення безпеки дорожнього руху; захист власності від злочинних посягань; виконання кримінальних покарань і адміністративних стягнень; участь у поданні соціальної та правової допомоги громадянам, сприяння у межах своєї компетенції державним органам, підприємствам, установам і організаціям у виконанні покладених на них законом обов'язків. (ст.2 Закону України “Про міліцію”).

У Конституції України 1996р. вперше за новітніх часів на конституційному рівні проголошено, що “В Україні визнається і гарантується місцеве самоврядування” (ст.7 Конституції України) і закріплено поняття місцевого самоврядування, яке визначається як право “територіальної громади – жителів села чи добровільного об'єднання у сільську громаду жителів кількох сіл, селища та міста – самостійно вирішувати питання місцевого значення в межах Конституції і законів України” (ст.140 Конституції України).[2, с.78]. Цілий розділ XI Конституції присвячено конституційним основам можливості широкого розвитку місцевого самоврядування в Україні як одного з дуже важливих і необхідних елементів демократичної держави [3, с.3].

Місцеве самоврядування в Україні є самостійною галуззю права, яке представляє собою сукупність правових норм, що регулюють правові відносини в системі місцевого самоврядування.

Згідно з п.39 ч.1 ст.26 і п.1 ч.1 ст.38 Закону України “Про місцеве самоврядування в Україні”, до компетенції сільських, селищних, міських рад відноситься питання про створення міліції, яка утримується за рахунок коштів відповідного місцевого бюджету, затвердження і звільнення керівників та дільничних інспекторів цієї міліції, а відповідні пропозиції щодо цього вносяться на розгляд рад виконавчими органами сільських, селищних, міських рад.

Набуття Україною державної незалежності, конституційована розбудова соціальної правової держави на ринкових засадах передбачає відповідні зміни у структурі МВС.

Утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави (ст.3 Конституції України). Згідно з ст.7 Конституції в Україні визнається і гарантується місцеве самоврядування. Президент України своїм указом №29/2001 від 22 січня 2001 року з метою підвищення рівня роботи міліції щодо забезпечення захисту життя, здоров'я, прав і свобод громадян, їх власності, охорони громадського порядку в містах та інших населених пунктах, запобігання правопорушенням, посилення боротьби із злочинністю, своєчасного виявлення фактів недодержання вимог законодавства та виходячи з необхідності більш тісного співробітництва її з населенням постановив погодитися з пропозиціями Міністерства внутрішніх справ України, місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування про утворення місцевої міліції.

Згідно з даним указом підрозділи місцевої міліції повинні входити до складу відповідних управлінь (відділів) внутрішніх справ та виконувати свої завдання у взаємодії з іншими підрозділами ОВС, правоохоронними органами, місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування, громадськими формуваннями з охорони громадського порядку.

Відповідно до проекту Закону України “Про міліцію місцевого самоврядування” від 1Д. Павлов, 8.06.2001р., який знаходиться у Верховній Раді України, міліція місцевого самоврядування – озброєний виконавчий орган представницького органу місцевого самоврядування, який утримується за рахунок коштів місцевого бюджету і створюється у відповідності з Законом для забезпечення охорони прав і свобод громадян та громадського порядку на території села, селища, міста.

Орган міліції місцевого самоврядування міста може мати наступні структурні підрозділи:

- службу дільничних інспекторів міліції;
- патрульно-постову службу міліції місцевого самоврядування;
- сприяння органам державної автомобільної інспекції;
- охорони об'єктів;
- сприяння службі у справах неповнолітніх;
- охорони і конвоювання затриманих і заарештованих за адміністративні правопорушення;
- екологічну службу;
- міліції попередження правопорушень, що посягають на громадську мораль;
- спеціальну установу для осіб, арештованих за вчинення адміністративних правопорушень;
- почесної варті;

інші підрозділи, передбачені законом.

Принципами створення та діяльності міліції місцевого самоврядування є: верховенство права; законності; гуманізму; гласності; поєднання місцевих і державних інтересів; подвійного підпорядкування органам місцевого самоврядування та органам внутрішніх справ в межах, визначених цим Законом; взаємодії з правоохоронними органами, органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, органами самоорганізації населення, трудовими колективами та об'єднаннями громадян, а також населенням відповідної території; підзвітності і відповідальності перед територіальними громадами, органами місцевого самоврядування; поваги до громадян та інших фізичних осіб.

Правовою основою діяльності міліції місцевого самоврядування є: Конституція України, Закон України “Про місцеве самоврядування в Україні”, Закон України “Про міліцію”, цей Закон “Про міліцію місцевого самоврядування”, а також інші законодавчі акти України, статuti територіальних громад, рішення представницьких органів місцевого самоврядування, розпорядження міських, сільських, селищних голів та положення про орган міліції місцевого самоврядування, яке прийняте на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Створення та діяльність місцевої міліції буде сприяти упорядкуванню відносин між відповідними органами внутрішніх справ та органами місцевого самоврядування, більш тісному співробітництву її з населенням, що дасть можливість покращити

рівень боротьби зі злочинністю на місцях, більш оперативно реагувати на зміну криміногенної обстановки, поліпшити ставлення населення до працівників органів внутрішніх справ.

Література

1. Губанов А.В. *Полиция зарубежных стран. Организационно-правовые основы, стратегия и тактика деятельности.* –М.: МАЭП, 1999.
2. Кравченко В.В. *Конституційне право України.* –К., 1998.
3. А.Ткачук и др. *Місцеве самоврядування: світовий та український досвід.: Посібник.* - К., 1997.

Г. Писаренко,
*студентка IV курсу Одеської національної
юридичної академії*

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

В нашій країні, яка трансформується до ринкової економіки, ще більшою мірою, ніж у країнах із вже розвинутою ринковою економікою, виявляється необхідність державного регулювання економіки в перехідний період.

Зокрема, це зумовлюється необхідністю: 1) надзвичайних заходів, спрямованих на фінансове оздоровлення господарства; 2) адаптації економіки і системи управління до нових умов; 3) проведення активної соціальної та антимонопольної політики.

В сучасний період помітно звужується сфера адміністративно-правового регулювання економічних відносин, формується принципово нова система державного управління перехідною економікою, змінюється зміст державного впливу на економіку, в тому числі акцентується увага на функціях і засобах не прямого, а побічного впливу на розвиток економіки, підприємництва; звужується коло об'єктів, що безпосередньо управляються; здійснюється перехід від прямого управління галузями, сферами до управління економічними процесами; підвищується роль загально нормативного регулювання.

В результаті приватизації державних підприємств в Україні почала складатися якісно нова економічна система, яка будується на ринкових принципах господарювання, визнання свободи підприємництва, зокрема осіб, які володіють приватною власністю, а також суб'єктів природних монополій. Але для нормальної життєдіяльності суспільства, обов'язково потрібне державне втручання в економічну та соціальну сфери. Повної свободи ринкових відносин не було ніколи ні в одній державі світу. І в Україні лише шляхом посилення державного регулювання можна закріпити ринкові механізми, включаючи приватну власність та ініціативу. Державне втручання необхідне для того, щоб попередити, нейтралізувати стихійні процеси, можливі негативні наслідки діяльності приватних власників і монополістів. Це втручання виявляється в здійсненні державою антимонопольної політики і регулюванні діяльності суб'єктів природних монополій, в підтримці підприємництва [1].

Державне регулювання підприємництва забезпечується за допомогою спеціального державно-правового механізму який складається, по-перше, з організаційно-структурних формувань, по-друге, з адміністративно-правових засобів впливу на відносини, що складаються в даній сфері.

Організаційно-структурні формування – це виконавчо-розпорядчі органи держави і місцевого самоврядування, наділені управлінськими повноваженнями у сфері підприємництва. На практиці відомі два види таких органів: а) спеціально створені для реалізації державної політики у сфері питань розвитку підприємництва, наприклад, Державний комітет України з питань регуляторної політики та підприємництва; б) такі, що виконують регулюючі функції у сфері підприємництва поряд з іншими функціями державного управління, наприклад, МВС України здійснює видачу ліцензій на такі види підприємницької діяльності, як виготовлення і реалізація спеціальних засобів, споряджених речовинами слезоточивої дії; виготовлення, ремонт та реалізацію спортивної вогнепальної зброї.

Адміністративно-правове регулювання – це сфера діяльності виконавчих та розпорядчих органів і суспільні відносини управлінського характеру, що складаються у цій сфері [2]. В свою чергу, адміністративно-правові засоби – це перш за все акти управління, призначені для регулювання відносин в сфері підприємництва. До них належать:

Конституція України, закони України, укази та інші акти Президента України, нормативні документи Кабінету Міністрів, акти міністерств, інших органів виконавчої влади, місцевих державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування.

Особливе місце серед органів управління в сфері підприємництва посідає Державний комітет України з питань регуляторної політики та підприємництва на який покладено координацію діяльності органів виконавчої влади з підготовки проектів, видання та виконання регуляторних актів.

Центральне місце в системі правових актів, що регламентують підприємницьку діяльність, які розвивають і конкретизують відповідні положення конституції України, належить Закону України "Про підприємство" [3]. Цей закон вимагає загальних правових, економічних та соціальних засад здійснення підприємницької діяльності (підприємства) громадянами та юридичними особами на території України, встановлює конкретні гарантії свободи підприємства та його державної підтримки.

У ст.15 даного Закону зафіксовано, що правове регулювання підприємницької діяльності здійснюється в цілях забезпечення свободи конкуренції між підприємцями, недопущення монополізму і захисту прав споживачів.

Держава взяла на себе обов'язок підтримувати і гарантувати розвиток підприємства незалежно від його організаційно-правових форм, проголосила рівність усіх форм власності, а також рівні можливості доступу підприємців до матеріально-технічних, фінансових, трудових, інформаційних, природних та інших ресурсів /ст. 12 Закону "Про підприємство"/.

Держава заявила про свою готовність створити інфраструктуру підприємства, надавати підприємцям на умовах і в порядку, передбаченому законодавством, земельні ділянки, державне майно і цільові кредити, а також сприяти їх матеріально-технічному і інформаційному обслуговуванню, підготовці та перепідготовці відповідних кадрів.

Визначені також основи, на яких ґрунтуються відносини органів державного управління з підприємцями. У цьому Законі йдеться, що органи державного управління будують свої взаємини з підприємцями, застосовуючи податкову і фінансово-кредитну політику, включаючи встановлення ставок податків і відсотків по державних кредитах; податкових пільг; цін і правил ціноутворення; цільових дотацій; валютного курсу; розмірів економічних санкцій. Крім того, вони використовують державне майно і систему резервів; ліцензії, патенти, концесії, лізинг; соціальні, економічні та інші нормативи; республіканські і регіональні програми; угоди на виконання робіт і поставок для державних потреб. Разом з тим вони не втручаються у господарську діяльність підприємців, якщо вона не зачіпає прав державних органів по здійсненню контролю за нею.

Важливе значення для розвитку підприємства мають правила і порядок реєстрації суб'єктів підприємницької діяльності, оскільки саме в результаті державної реєстрації здійснюється їх легалізація, набуваються права і обов'язки у даній сфері, встановлюється відповідний правовий статус.